

BESZÁMOLÓ

EMLÉKEZET

A Pannonhalmi Főapátság 2021. évi kulturális évadának hívószava

► Forrás: Pannonhalmi Főapátság honlapja ►

*„Nemzedék nemzedéknek hirdeti hatalmas művedet,
s elbeszéli fölséges tetteid” (Zsolt 145,4)*

A Pannonhalmi Főapátság 2021-ben az „Emlékezet” témája köré rendezi kulturális és spirituális rendezvényeit és tevékenységét.

A keresztény élet alapvető eleme a visszaemlékezés és az emlékezet továbbörökítése. Isten jelenléte a közösség és az egyén életében az emlékezet által lesz megragadható. S a keresztény közösség hite szerint az emlékezés rituális formájában, az eucharisztikus ünneplésben Isten megújítja és jelenvalóvá teszi legnagyobb tettét: az ember megváltását. Az emlékezet útjára lépve Isten jelenébe léphet az ember.

Az ezeréves Pannonhalmi Főapátságban kiemelt feladatunk gazdag múltunk eseményeinek, kulturális és spirituális értékeinek kutatása és továbbadása. Az emlékezet feltárásával a jelennek és a jövőnek szeretnénk szolgálni. Természetesen tudjuk azt, hogy az emlékezet törekeny és kiszolgáltatott dolog. A múlttól szóló nagy elbeszéléseink mindig konstrukciók, mindig az értelmezés és az értelemadás folyamatának függvényei. Az emlékezés folyamatára figyelve megérthetjük azt is, mi alakította, és

mi alakítja önértelmezésünket és önképünket. S amikor a szerzetesközösség saját nagy elbeszéléseit vizsgálja, arra hívja meg a monostorba látogató vendégeket és zarándokokat, hogy legyenek ők is részesei ennek a folyamatnak.

Szent Ágoston szerint az emlékezés bátorsága Isten dicséretének szabadságára vezet. Az emlékezés és az emlékezetre való összpontosítás egy folyamat kezdete: a változásé és a megújulásé. Az „Emlékezet 2021”-es évében elkezdődik a Pannonhalmi Főapátság négyéves készüllete, amely 2024-et, a pannonhalmi Bazilika felszentelésének 800. évfordulóját készíti elő. Az emlékezés (2021), a megújulás (2022) és a zarándoklat (2023) éve után az ünnep (2024) eszterdejéhez jutunk el. Szimbolikus utazás ez, amely felvezet a Szent Hegyre, Isten nyolcszáz éves házához.

„Íme Uram, mekkora utakat bejártam emlékezetem térségein. Téged kerestelek, s emlékezetem nélkül nem tudtalak volna megtalálni.” (Szent Ágoston)

DR. DEJCSICS KONRÁD OSB

kulturális igazgató

KIÁLLÍTÁSOK

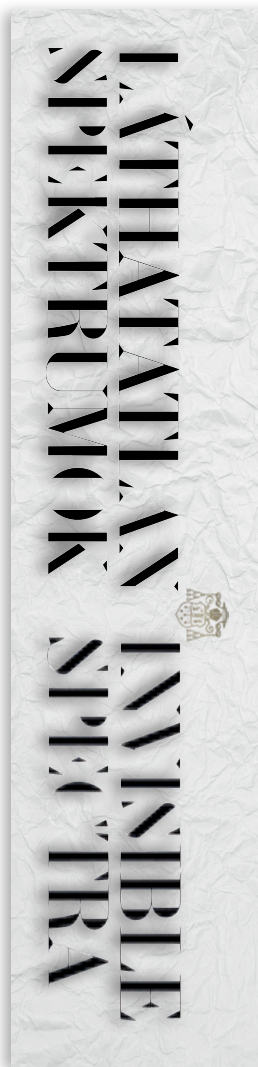
2021. március 21. – 2021. november 11.

LÁTHATLAN SPEKTRUMOK - INVISIBLE SPECTRA

Időszaki kiállítás a Pannonhalmi Főapátság
Főmonostori Kiállítóterében

- **Kutatók:** A ...NYITOTT MÚZEUM... tudós közössége a Néprajzi Múzeum szervezésében működő kutatócsoport (2015–2018). A Láthatatlan spektrumok kiállításban részt vevő kutatók Foster Hannah Daisy, Gadó Flóra és Frazon Zsófia. Külön köszönet: Toronyi Zsuzsanna.
- **Alkotók:** Albert Ádám, Gosztola Kitti, KissPál Szabolcs, Lepsényi Imre, Salát Zalán Péter, Tranker Kata, Villányi Csaba
- **Kurátor:** Frazon Zsófia, Gadó Flóra

A tárgyak csillogása a felület, az anyag és a fény metszéspontjában jön létre. Van, ami ebből emberi szemmel látható, és van, ami csak mikroszkóppal. A gyűjtemények „csillogása” a tárgyak, a tudás, a gondolkodás és az emlékezet metszéspontjában képződik. Van, ami ebből raktárakban, kincstárakban vagy egy kiállításon megtapasztalható, és van, ami csak kutatással tárul fel. A tudományos és a művészi kutatás egymással hangolható gyakorlatok: a módszerek, a tudások és az érzelmek mindkettőben szerepet játszanak, de kifejezési formáik eltérőek. A tudós szövegekkel, a művész inkább képekkel foglalkozik. De mindkettő számára fontos a kíváncsiság, a nyitottság és a felfedezés ereje. A Láthatatlan spektrumok együttműködés és dialógus eredménye. Terepe a Pannonhalmi Főapátság több száz éves gyűjteménye

(múzeum, könyvtár, levéltár, iskola); gondolati tere pedig a bencés közösség tudása és emlékezete, amely az idő, a tér és a szerzetesi tapasztalat ma is változó világa.

A láthatatlan spektrumok kifejezés **Palatin Gergely (1851-1927)** tudományos szövegében olvasható. A fényképező szerzetesként is ismert győri, majd pannonhalmai fizikatanár **Jedlik Ányos** tanítványa volt, és olthatatlan kísérletező kedvvel fordult a fény és optikai vizsgálatok felé. Fogalmai a tárgyak felületén létrejövő fényhatás látható és láthatatlan részeire utalnak. Arra, ahogy átléphetünk egyikből a másikba. A láthatóból a láthatatlanba, és vissza. „**A csillogó tárgyak tükröző felületén sokszor látható finom karczatok napfényben szivárványszíneket játszanak**” – írja egy helyen. A karczatok azonban csak mikroszkóp alatt látszanak, anélkül csak a szivárvány és a csillogás érzékelhető. Egy illúzió, egy optikai jelenség.

A karczat, az optikai rács, a fénytörés és a spektrum tudományos fogalmai azonban intellektuális, művészi és érzéki világra fordíthatók: a tudós-kutató és a művész-kutató költői allegóriájaként. Akik láthatóvá tehetnek könyvtári kéziratok mögött megbúvó szerzeteskaraktereket; akik rákérdezhetnek a gyűjteményi tudás spirituális, teológiai és tudományos feszültségeire; akik aktiválhatnak elfeledett tárgyakat, kollektiókat és történeteket – a gyűjtemény és a lokális emlékezet mélyéről. A láthatatlan spektrumok kifejezés finoman felsejlik a művészi kutatásokból született munkákban is, de a kiállítás vizuális világát is inspirálta.

KIÁLLÍTÓ MŰVÉSEK

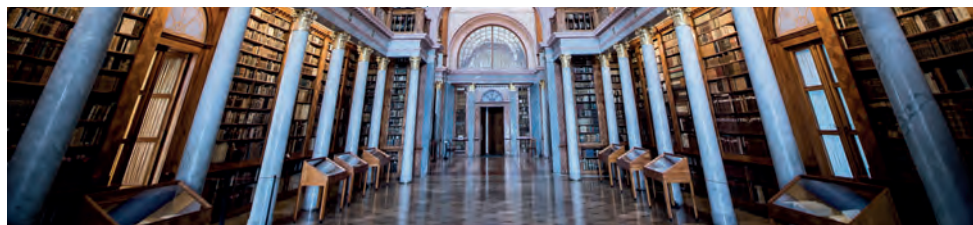
- **Villányi Csaba, Salát Zalán Péter**
Travail de bénédictin – Travail long et pénible, qui exige de la patience
- **Tranker Kata**
Pannónia hármass halma
- **Albert Ádám, Lepsényi Imre**
The Taxonomy of Understanding Things
- **Gosztola Kitti**
Ut fringilla
- **Kiss Pál Szabolcs**
Nyissátok ki a kaput!

2021. március 21. – 2021. november 11.

„DULCIS MEMORIA DANS VERA CORDIS GAUDIA”

Időszaki kiállítás a Pannonhalmi Főapátsági Könyvtár klasszicista teremkönyvtárában

A kiállítás címe egy Clairvaux-i Szent Bernátnak tulajdonított himnusz részlete: *Jesu dulcis memoria, dans vera cordis gaudia*, Sík Sándor fordításában: *Jézus, emlékezni rád, a szívnek szent örömet ad*. A kiragadott szövegrész – emlékezni (az emlékezés) a szívnek örömet ad – kitágítja az **EMLÉKEZET** kulturális évad témáját és megengedi, hogy az emlékezésre, mint az Isten és ember, ember és ember kapcsolatának egyik alapvető jellemzőjére szent és profán értelemben egyszerre gondoljunk. A kiállítás a Biblia segítségével emlékeztet Isten és az ember kapcsolatára; a szimbólumok és jelképek segítségével eltűnik ezek emlékeztető szerepéről. Kifejti a címadó Jézus neve himnusz gazdag lelki-szellemi-nyelvi tartalmát. Miskönyvek bemutatásával szól a katolikus keresztény élet csúcsáról, a commemoratio Domini-nek, az Úrra való emlékezésnek is nevezett szentmiséről. A kiállított martirologium, naptár, csízió az egyházi év – liturgikus év – emlékeztető rendeltetésére utalnak. A bemutatón helyet kapnak a profán emlékezet tárgyiasult megnyilvánulásai: a naplók, önéletírások, visszaemlékezések, levelek, krónikák, emlékkönyvek és díszkiadványok.

2021. MÁRCIUS VENDÉGSÉGBEN AZ ÚR ASZTALÁNÁL

Időszaki kiállítás a Pannonhalmi Főapátság szakrális kincseiből az újonnan kialakított Kincstárban

• **Kurátor:** Szikra Renáta

A Pannonhalmi Főapátság látogatói ezer év történelmén átvezető utazásban vehetnek részt, amikor felkeresik a monostort. Útjuk a monostor szíve felé térben egyre beljebb, időben pedig egyre régebbre vezet, míg a bazilikában elérnek a 13. és 12. századi templomhoz, majd hazánk és a főapátság történelmének kezdeteihez, a Szent István-i alapokhoz. A templomba bevezető 19. századi folyosón még a templom meglátogatása előtt a kincstár termében arra nyílik lehetőségük a látogatóknak, hogy spirituális-történelmi utazásukat művészet- és egyházi kultúrtörténeti szempontból elővételezzék, illetőleg elmélyítsék.

A kincstár termében a főapátság gyűjteményeinek különleges, új metszetét mutatjuk be. A műtárgyak kiválasztásának háttérében a vendégség és az emlékezet tapasztalata áll. Az eucharisztia – a szentmise – ünneplése az emlékezet és a vendégség metszetében áll. Emlékezés Isten szabadító tetteire, és részvétel azokban a vendégség tapasztalatán keresztül. A főapátság szakrális műkincsei az emlékezetnek és a vendégségnek a tárgyi emlékei.

A főapátság új kiállítása olyan alkotásokat tár a látogatók elé, amelyek anyagi értéke, magas esztétikai színvonala, stílusbeli változatosága a főapátság minden vendége számára maradandó élményt nyújt. Az itt kiállított művek méltók az európai kulturális örökség gazdagságát megillető tiszteletre, és magas szinten reprezentálják az elmúlt évszázadok keresztény gondolkodásmódjának megjelenítését a különböző korstílusok és stílusirányzatok világában.

A további zenei és egyéb programokról a Pannonhalmi Főapátság honlapjáról [▶ tájékozódhatunk. ▶](#)

